

УКРАЇНА

ЛЮТИЙ 2024 р.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СПІВПРАЦІ МІЖ ГУМАНІТАРНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА РАДАМИ ВПО

●●●● ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Ради ВПО – це консультативно-дорадчий, репрезентативний і посередницький орган. Вони залучаються до розробки та реалізації регіональних і місцевих політик у сфері забезпечення та захисту прав та інтересів ВПО, беруть активну участь у місцевому самоврядуванні. Ради ВПО діють на принципах законності, гласності, колегіальності, виборності, народовладдя, підзвітності та відповідальності перед громадами. Ради ВПО не є юридичними особами. Більше інформації можна знайти в [інформаційному бюлетені](#). [Постановою Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 року № 812](#) затверджено Примірне положення про Раду з питань внутрішньо переміщених осіб, у якому передбачено порядок створення, склад та основні завдання ради ВПО. У Постанові наведено таке визначення: рада з питань внутрішньо переміщених осіб (рада ВПО) є консультативно-дорадчим органом при органі місцевої влади на обласному, районному рівнях чи на рівні громади, який утворюється на підставі розпорядження голови місцевої державної адміністрації для участі у реалізації регіональної політики у сфері забезпечення та захисту прав та інтересів ВПО, сприяння діяльності територіальних громад у розвитку ефективних механізмів їх адаптації та інтеграції.

Кластер з питань захисту в Україні просуває та підтримує ради ВПО для забезпечення участі ВПО в суспільному житті і процесах прийняття рішень, взяття до уваги їх думки щодо рішень, пов'язаних з переміщенням, та врахування конкретних потреб і проблем ВПО під час розробки місцевої політики. Гуманітарним організаціям слід звітувати Кластеру з питань захисту про надання підтримки раді ВПО в рамках заходів із соціальної згуртованості, указавши кількість осіб, які брали участь у таких заходах, та/або кількість осіб у громаді, які пройшли навчання щодо підходів або проблем захисту, у залежності від конкретного виду діяльності.

Для забезпечення сталості та самодостатності рад ВПО гуманітарним організаціям варто надавати підтримку, спрямовану на зміцнення спроможності рад ВПО, уникаючи при цьому прямого фінансування їх діяльності чи залучення рад ВПО до безпосереднього надання послуг ВПО, окрім їх інформування.

Наведений нижче список містить рекомендації Кластеру з питань захисту, розроблені спільно з Благодійною організацією "Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез", щодо бажаних сфер співпраці між гуманітарними організаціями та радами ВПО й тих сфер співпраці, які можуть спричинити певні ризики.

РЕКОМЕНДОВАНІ НАПРЯМКИ

1. Налагодження і розбудова партнерських зв'язків.
2. Збір інформації про діяльність рад ВПО.
3. Підтримка планування діяльності. Ефективність діяльності.
4. Розвиток спроможності рад ВПО.
5. Експертна та менторська підтримка.
6. Інформування рад ВПО.
7. Допомога в розробці/удосконаленні місцевих цільових програм та нормативно-правових актів.
8. Залучення рад ВПО до консультацій / заходів щодо формування національного законодавства.
9. Сприяння згуртованості ВПО та мешканців громад за допомогою рад ВПО.

Рекомендовані напрямки	Очікуваний позитивний ефект
<p>1. Налагодження і розбудова партнерських зв'язків</p> <p>Інструменти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) допомога в організації публічних заходів / робочих зустрічей 2) укладання меморандумів про співпрацю 3) проведення спільних оцінок потреб / опитувань / моніторингів.	<ul style="list-style-type: none"> ● обмін досвідом ● поширення позитивних практик ● обговорення проблемних питань, ● посилення адвокаційної діяльності ● можливість «бути почутими» на національному рівні
<p>2. Збір інформації про діяльність рад ВПО</p> <p>Інструменти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) мапування рад ВПО 2) надання консультативно-методологічної підтримки щодо збору даних	<ul style="list-style-type: none"> ● отримання узагальненої інформації, ● наявність даних для прямої комунікації з радами ВПО різних рівнів ● виявлення унікальних проблем/потреб ● допомога в організації діяльності, заснованій на даних.

<p>3) збір та узагальнення інформації на різних рівнях (в межах області, країни):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● статистичних даних стосовно ВПО, ● потреб, ● успішних практик, ● проблем. 	
<p>3. Підтримка планування діяльності. Підвищення ефективності діяльності рад ВПО</p> <p>Інструменти:</p> <p>1) підтримка планування діяльності та звітування:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● організація стратегічної сесії, ● формування стратегічного та операційного плану. <p>2) вимірювання ефективності діяльності ради ВПО:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розробка показників ефективності роботи ради, ● збір та аналіз інформації, ● формування пропозицій та рекомендації щодо удосконалення роботи ради ВПО. 	<ul style="list-style-type: none"> ● функціональний розподіл обов'язків членів ради ● налагодження організації роботи ради ● своєчасне, якісне та повне виконання завдань
<p>4. Розвиток спроможності рад ВПО</p> <p>Інструменти:</p> <p>Постійне проведення тренінгів, вебінарів, воркшопів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● визначення потреб та тем для навчання (комунікація, адвокація, розробка цільових програм, роль органів державної влади, існуючі бюджетні інструменти, можливості фандрейзингу та залучення донорів тощо), ● формування навчального плану, ● забезпечення проведення заходів. 	<ul style="list-style-type: none"> ● отримання нових знань та навичок ● формування експертних знань усередині рад ВПО ● підвищення стійкості та забезпечення більшого впливу в майбутньому

<p>5. Експертна та менторська підтримка</p> <p>Інструменти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) консультації та підтримка з боку партнерських організацій 2) залучення експертів з різних галузей 3) проведення експертних зустрічей з консультування членів рад ВПО 4) юридична підтримка діяльності рад ВПО 5) консультації з розробки проєктів в громаді 	<ul style="list-style-type: none"> ● підтримка в розробці технічних, юридичних та аналітичних документів ● супровід/підтримка розроблених та поданих радою ВПО ініціатив щодо змін до національних нормативно-правових актів
<p>6. Інформування рад ВПО</p> <p>Інструменти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) розробка і поширення матеріалів, створених спільно з радами ВПО (інформаційні дайджести / інфографіки) 2) підтримка сторінки в ФБ та інших соціальних мережах або порталу для рад ВПО 3) публічне інформування про діяльність ради і результати її роботи в регіональних ЗМІ 	<ul style="list-style-type: none"> ● поінформованість членів рад та ВПО громад про зміни в законодавстві ● поінформованість ВПО про діяльність ради ВПО
<p>7. Допомога в розробці/удосконаленні місцевих цільових програм та нормативно-правових актів</p> <p>Інструменти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) розробка місцевої цільової програми підтримки ВПО 2) моніторинг виконання місцевих цільових програм, спрямованих на підтримку ВПО 3) аналіз діючих нормативно-правових актів щодо їх доступності для ВПО 4) участь у розробці змін до чинних нормативно-правових актів 	<ul style="list-style-type: none"> ● забезпечення належної підтримки потреб ВПО ● забезпечення доступу ВПО до послуг, допомог, пільг тощо ● усунення перешкод для ВПО ● сприяння інтеграції ВПО

<p>8. Залучення рад ВПО до консультацій / заходів з формування національних нормативно-правових актів</p> <p>Інструменти:</p> <p>1) долучення до робочих груп з розробки:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● стратегій / планів ● інших національних нормативно-правових актів <p>2) участь у консультаціях із представниками суб'єктів, наділених правом законодавчої ініціативи</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● залучення ВПО до процесу прийняття рішень на національному рівні ● врахування інтересів ВПО під час розробки національного законодавства
<p>9. Сприяння згуртованості ВПО та мешканців громад за допомогою рад ВПО</p> <p>Інструменти:</p> <p>Врегулювання конфліктів між ВПО та місцевими мешканцями / владою:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● проведення перемовин з метою визначення причин конфліктів із залученням рад ВПО ● медіація із залученням рад ВПО ● організація заходів, спрямованих на посилення соціальної згуртованості (в тому числі інформаційні кампанії) із залученням рад ВПО 	<ul style="list-style-type: none"> ● зменшення соціальної напруги в громаді ● зміцнення соціальної згуртованості мешканців ● забезпечення конструктивного діалогу зі спільнотою переселенців ● посилення ролі рад ВПО в житті громади

РИЗИКОВАНІ НАПРЯМКИ

1. Надання прямої технічної/матеріальної¹ допомоги радам ВПО.
2. Надання винагороди членам ради ВПО.
3. Залучення рад ВПО до надання послуг (за виключенням інформування).
4. Залучення рад ВПО до заходів, не пов'язаних з їхньою діяльністю.
5. Оцінка ефективності ради ВПО, яка створена менше календарного року (січень-грудень).

Напрямок	Негативні наслідки/ризики
<p>1. Надання прямої технічної / матеріальної допомоги радам ВПО</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Рада ВПО не є юридичною особою, і не може виступати отримувачем ● Допомога може надаватись тільки органу, при якому створена рада ВПО ● Має бути чітка інструкція щодо постановки на баланс і експлуатації майна ● Рада ВПО не буде нести ніяких зобов'язань	<ul style="list-style-type: none"> ● корупційні ризики ● іміджеві ризики ● конфлікти щодо користування цим майном ● конфлікт інтересів
<p>2. Надання винагороди членам ради ВПО</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Суперечить положенню про ради ВПО ● Члени ради ВПО працюють виключно на громадських засадах	<ul style="list-style-type: none"> ● корупційні ризики ● іміджеві ризики ● конфлікти між членами ради ВПО ● конфлікт інтересів
<p>3. Залучення рад ВПО до надання послуг (за виключенням</p>	

¹ Для цілей цього документу технічна/матеріальна допомога включає: фінансову допомогу, передачу обладнання, устаткування, меблів, оплати оренди (включаючи оплату комунальних послуг, телекомунікаційних послуг, ремонту) для постійного розміщення членів ради ВПО. Така допомога може надаватись відповідному органу (юридичній особі), який утворив раду ВПО.

<p>інформування)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ради ВПО – не сервісні організації ● Члени рад ВПО не є фахівцями та не можуть забезпечити надання послуг належної якості ● Члени рад ВПО не займаються прямою допомогою: <ul style="list-style-type: none"> - наданням соціальних послуг юридичних та ін. послуг населенню, крім інформаційних - розподілом гуманітарної допомоги 	<ul style="list-style-type: none"> ● корупційні ризики ● іміджеві ризики ● конфлікти між членами ради ВПО ● конфлікт інтересів
<p>4. Залучення рад ВПО до заходів, не пов'язаних з метою її діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Залучення до заходів, які не відповідають завданням ради, згідно з Положенням про неї ● Залучення членів ради до виконання завдань, які не стосуються забезпечення прав ВПО 	<ul style="list-style-type: none"> ● корупційні ризики ● іміджеві ризики ● не виконання радою ВПО запланованих заходів ● надмірне навантаження на членів ради ВПО
<p>5. Оцінка ефективності ради ВПО, яка створена менше календарного року</p> <p>Оцінка ефективності має ґрунтуватись на звіті ради ВПО за попередній календарний рік (січень-грудень).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● передчасне проведення оцінки ефективності не відобразить достовірної інформації ● призведе до додаткового навантаження на її членів ради, які забезпечують виконання плану її діяльності